Ч. 193 Субота 28 серпня (9 вересня) 1893. Рокъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвской“.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и **Адміністрація** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лише франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Газеты Львôвской“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 3 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Є. Вел. Цѣсарь на маневрахъ въ Галичинѣ.

Дня 6 вересня вернувъ Є. В. Цѣсарь зъ поля маневрôвъ о годинѣ другôй по полудни. Маневры того дня зачали ся дуже рано и були дуже цѣкавѣ, именно зъ огляду на артилерію, що того дня мала найбôльшу роботу. Лінія боєва була довга на девять кільометрôвъ вôдъ Фельбахъ до Божои волѣ. Помимо великихъ невыгôдъ и трудôвъ, вояки держать ся крѣпко. Число хорыхъ не велике.

Монархъ вернувъ до своеѣ резиденціѣ по 2 год. пополудни. На год. 6 бувъ заповѣджений обѣдъ въ касарни у Найд. Архикн. Альбрехта. Коли запрошенѣ почали помалу сходити ся передъ касарнею и ждали на приходъ Монарха, Вôнъ тымчасомъ поѣхавъ недалеко на фôльварокъ Гнôйницѣ, де на часъ побуту Найв. Двора замешкали ґр Лубѣньскѣ. О кôлькасотъ крокôвъ вôдъ дому стрѣтивъ Монархъ пп. Лубѣньскихъ, якъ зъ родиною и кôлькома гôстьми ишли до Краковця. Скоро лише Монархъ побачивъ ихъ, злѣзъ въ повоза и заявивъ, що мавъ намѣръ вôдвидѣти господаря и єго родину дома. Папѣ Лубѣньска высказала свôй жаль, що Монархъ не застає ихъ дома; тодѣ Вôнъ каже: „Коли такъ, то я вôдведу васъ до дому“. Пôшовъ пѣшки зъ цѣлымъ товариствомъ до мешканя пп. Лубѣньскихъ, забавивъ у нихъ десять хвиль, а пращаючись подякувавъ сердечно за гостину.

Прибувши передъ касарню о годинѣ чверть на сему розмавлявъ Є. Вел. Цѣсарь найперше зъ Архикнязями, почôмъ звернувъ ся до коменданта корпусу Ин. Віндішь-Ґреца и голосно, такъ, що публика могла чути, сказавъ: „Я бачивъ полки вашого корпусу и зъ нихъ я дуже вдоволеный“.

Въ хвили, коли Монархъ хотѣвъ увôйти до касарнѣ, п. Намѣстникъ звернувъ Єго увагу на згорбленого старця въ старосвѣтскôмъ костюмѣ почтиліонôвъ, то значить у „стосованôмъ“ капелюсѣ, червонôмъ райтфраку, бѣлыхъ лосьовыхъ пантальонахъ и чоботахъ зô штильпами. Сему старцеви передъ тымъ ще казавъ Найд. Архикнязь подати крѣсло и приглядавъ ся єму зъ великою цѣкавостію а навѣть пробувавъ зъ нимъ розмавляти, але то було досыть трудно, бо старець уже не дочувавъ. Вôнъ державъ у тремтячôй руцѣ якійсь папѣръ. Монархъ пôдôйшовъ близше до сего старця, а п. Намѣстникъ пояснивъ, що то давный почтиліонъ, называє ся Андрѣй Сенесъ, має 98 лѣтъ, жиє въ Радымнѣ и просить о помôчь. Вôнъ возивъ цѣсаря Франца ще тодѣ, коли той Монархъ звиджувавъ Галичину и теперѣшного Цѣсаря возивъ такожь пôдчасъ першого Єго побуту въ Галичинѣ. Є. В. Цѣсарь выслухавъ зъ увагою поясненя п. Намѣстника и казавъ повѣдомити старця, що не забуде про него, а тымчасомъ дає єму запомогу. Даръ зъ ласки выплачено заразъ урядовому старцеви. Такожь Найд. Архикнязь Альбрехтъ и иншѣ ґенералы та офіцеры запомогли старенького почтиліона, що ще тамтого вѣку родивъ ся. Такожь казавъ Монархъ дати єму и обѣдъ зъ цѣсарской кухнѣ. Взагалѣ той старый почтиліонъ зробивъ враженѣ на всѣхъ тымъ, що нагадавъ давно минувшѣ часы.

Зъ выимкомъ п. Намѣстника не запрошено на обѣдъ того дня нѣкого зъ поза двôрскихъ и войсковыхъ особъ. Межи запрошеными бувъ такожь комендантъ жандармеріѣ въ Галичинѣ, полковникъ Уле. Товпы народу старали ся якъ що дня побачити Монарха и коли тôлько Вôнъ явивъ ся, витали єго зъ одушевленемъ. Порядокъ удержувала сторожа огнева зъ Яворова.

Зъ Краковця телеграфують намъ: Длятого, що диспозиціѣ змѣнено, уставила ся вчера лінія боєва на пôвнôчь вôдъ Великихъ Очей пôдъ Лукавцемъ; корпусъ X выперъ корпусъ XI зъ занятыхъ становищь и длятого корпусъ XI цофнувъ ся до Любачева и Олешичь, а X вернувъ на своє давне становище и запявъ кватиру на кôлькамилевôмъ просторѣ довкола Краковця. Маневры закôнчено о год. 11, почôмъ Монархъ вернувъ до Краковця около год. 1 въ полудне. Погода була до самого кôнця маневрôвъ. Вечеромъ бувъ обѣдъ двôрскій у Найд. Архикнязя Альбрехта.

Одна часопись львовска принесла вѣсть зъ Чесанова, що у войску трафивъ ся оденъ выпадокъ холеры. Намъ доносять нинѣ зъ компетентного жерела, що та вѣсть зовсѣмъ фальшива. Станъ здоровля въ обохъ корпусахъ, що маневрували, бувъ выимково дуже добрый, бо на 67.000 войска було лише 154 мародерôвъ.

При тôй нагодѣ простуємо малу похибку, а именно, що пôдчасъ обѣду у Найд. Архикн. Альбрехта дня 5 с. м. розмавлявъ зô старостою яворôвскимъ п. Невядомскимъ самъ Єго Вел. Цѣсарь, а не Найд. Архикнязь Альбрехтъ.

Зъ рускихъ товариствъ.

Въ мѣстѣ Порохнику повѣта ярославского вôдбули ся въ день св. Преображенія четвертѣ загальнѣ зборы рускои читальнѣ „Надѣя“.

Заходомъ Йосифа Гробельского умѣщено прибрану цвѣтами и маємъ таблицю надъ дверми дому ч. Иліи Гробельского въ ринку, де

---

12)

Всесвѣтна выстава въ Шікаґо.

(Дальше).

„Ходяча дорога“ може перевозити величезну масу людей. Припустѣмъ, що трета плятформа порушає ся скоростію шести анґлійскихъ миль на годину (анґлійска миля має 1855 метрôвъ або 5465 стôпъ); припустѣмъ дальше, що лавки суть розставленѣ на 3 стопы одна вôдъ другои и що на кождôй лавцѣ єсть мѣсце на чотири особы — то колибъ всѣ мѣсця були обсадженѣ, переѣздило бы тою дорогою на годину 43.720 людей а н. пр. четвертою плятформою ажь 87.440 людей. Шікаґовско-ілінайска центральна зелѣзниця, одна изъ найбôльшихъ мѣскихъ зелѣзниць на свѣтѣ, перевозить своими величезными льокомотивами, зъ котрыхъ кожда важить по 50 тонъ и коштує 8000 долярѣвъ и ваґонами, що важать по 20 тонъ и коштують 3000 долярôвъ, лишь 6000 пасажирôвъ на годину. Линвова зелѣзниця въ Шікаґо може перевезти на годину 1200 людей. Зъ того выходить, що „ходяча дорога“ може перевести далеко бôльше а при тôмъ працює зовсѣмъ простымъ способомъ, на нѣй можна кождои хвилѣ ѣхати, не треба чекати, коли она вôдходить, нема нѣякихъ стацій и перестанкôвъ нема нѣ гуркоту нѣ дыму, не треба выминати и переходити на иншѣ шины, не треба нѣякихъ сиґналôвъ, не можна нею нѣкого переѣхати апѣ не може оденъ поѣздъ наѣхати на другій, словомъ, на ходячôй дорозѣ нема нѣ шинъ нѣ поѣздôвъ, бо то не якійсь приладъ до ѣзды лишь таки справдешна дорога, що ходить.

О скôлько ся дорога выплачує ся предприємству, годѣ знати; можна лишь то сказати, що „ходячу дорогу“ уважають на выставѣ за щось дуже звычайного и досыть мало на нѣй ѣздять. А всежь таки здає ся, що она выплачуєсь; можна то вносити зъ першои пробы, яка вôдбула ся ще въ падолистѣ 1891 р. Тогды побудовано малу лінію, на котрôй було всего лишь 30 лавокъ а всежь таки могла она на годину перевезти 31.680 людей; кошты руху выносили около 7 долярôвъ на стопу або 37.000 на анґлійску милю. Щобы той самъ результатъ осягнути, мусѣла бы яка парова зелѣзниця пускати що двѣ мінуты оденъ поѣздъ зложеный зъ 18 ваґонôвъ а въ кождôмъ ваґонѣ мусѣло бы бути по 60 людей; оденъ же такій поѣздъ коштувавъ бы 54.000 долярôвъ. На пôдставѣ сихъ чиселъ казали вже тогды предприємцѣ, що ходяча дорога буде имъ добре выплачувати ся, бо коли паровѣ зелѣзницѣ въ мѣстѣ кажуть платити собѣ за ѣзду по 5 центôвъ и заробляють ледви якусь дуже маленьку часть зъ одного цента, то они будуть при такôй самôй тарифѣ заробляти далеко бôльше.

Але коли мы вже при средствахъ перевозовыхъ, то може не вôдъ рѣчи буде приглянути ся имъ близше и заглянути до того будынку на выставѣ, де всѣ средства перевозовѣ и комунікаційнѣ представленѣ въ историчнôмъ розвою. Може кому за далеко ити пѣшки до того будынку, то може найме собѣ онтого панича въ ясномъ мундурѣ, що стоить коло порожного крѣсла на колѣсцяхъ. Сѣдає отже на крѣсло а той паничь тручає крѣсло зъ заду и гость ѣде выгôдно, куды хоче. По дорозѣ можна у того панича розвѣдати ся всего, бо то чоловѣкъ интеліґентный, то студентъ университету, зъ котрого за рôкъ, за два буде професоръ або священикъ а може докторъ або якій сенаторъ. Всѣ тотѣ паничѣ въ синыхъ мундурахъ, що возять гостей въ крѣслахъ по выставѣ, то самѣ студенты — американьскѣ и тому не встыдають ся хочь бы й такимъ способомъ заробляти собѣ якій крейцарь; европейскій студентъ на то бы не зваживъ ся.

Приѣзджаємо наконець до будынку выставы средствъ перевозовыхъ. Єсть то такъ великій будынокъ, що нашъ селянинъ уважавъ бы ся вже богачемъ, колибъ мавъ тôлько землѣ, кôлько сей будынокъ займає. Тутъ знаходять ся выставленѣ предметы не лишь Сполученыхъ Державъ, але такожь мало що не

мѣстить ся читальня, зъ написею „Товариство рускои читальнѣ „Надѣя“ — а хоругвь синьо-жовта, вывѣшена на даху дому, заповѣдала щось незвычайного.

По вечернѣ о 5 годинѣ, коли всѣ члены зойшли ся, найперше представлено рахунки. И такъ: приходу було до 30 зр., выдаткôвъ надъ 20 зр., а въ касѣ зôстае ся 25 зр. 10 кр. — Членôвъ читальня мае 20. — Бібліотека читальнѣ складае ся зъ 417 книжокъ. — Читальня вписана въ члены обохъ просвѣтныхъ товариствъ у Львовѣ и передплачуе „Батькôвщину“, „Читальню“, „Народну Часопись“ и „Посланника“ зъ книжочками місійными, а о. дръ Іоанъ Гробельскій, крилошанинъ зъ Станіслава, передплачуе для читальнѣ „Дѣло“ и „Дзвôнокъ“, за що члены читальнѣ складають ему найсердечнѣйшу подяку, якъ также о. д-ру Йосифу Мѣльницкому зô Львова за знижене для читальнѣ цѣны его „Житя Святыхъ“ до половины и о. Т. Пôдлящекому, мѣсцевому парохови, за рôчну вкладку 6 зр. По справозданяхъ Кость Гробельскій выголосивъ промову, пояснивъ цѣль и значѣне читальнѣ а закôнчивъ внесенемъ многолѣтя для Найясн. Монарха за удѣленѣ права збору. Всѣ члены вôдспѣвали „многая лѣта!“ По тôмъ наступили внесеня членôвъ и выбôръ выдѣлу. До нового выдѣлу выбрано мѣщанъ: Мих. Гробельского кушнѣра головою, Гавр. Фигля шевця заступникомъ, Николая Фигля шевця скарбникомъ, Ивана Карпяка кушнѣра бібліотекаремъ, Мих. Шуплата шевця и аґента „Днѣстра“ секретаремъ, а Волод. Гробельского и Павла Бака заступниками выдѣловыхъ.

По вычерпаню порядку дневного вôдспѣвано „Миръ вамъ Братя“, „Щасть намъ Боже“ и „Ще не вмерла Украина“ и наступила часть забавна, при котрôй вôдспѣвано ще кôлька рускихъ пѣсень и вношено тоасты.

Перегляд политичный.

Краковска рада повѣтова заявила свою велику вдячнôсть Є. В. Цѣсареви за ласкавѣ слова, высказанѣ въ Ярославѣ, и переслала телеґрафично заяву своеи непохитнои вѣрности. Также рада мѣйска въ Краковѣ устроила величаву маніфестацію зъ причины промовы Монарха. Президентъ Фрідляйнъ пôднѣсъ значѣне ласкавыхъ словъ Монарха для Поляковъ, а свою промову закôнчивъ окликомъ на честь Монарха. Также выслано телеґраму на руки Є. Е п. Намѣстника.

Папа выдавъ енцикліку противъ цивільного вѣнчаня. Ту енцикліку критикують теперь остро угорскѣ ґазеты, що спріяють правительству. Ліберальнѣ часописи кажуть навѣть, що правительство думало заказати голошене енцикліки зъ амвонъ.

Шепса Wiener Tagblatt пише: Въ Австріи, Нѣмеччинѣ и Италіи вôдбувають ся теперь маневры военнѣ. Уваги гôдный сей обявъ зъ огляду на ситуацію политичну, що три примиренѣ царства рôвночасно стягають свои войска на маневры и то коло границь, въ мѣсцяхъ, де на выпадокъ вôйны прийшло бы до справдѣшнои борбы.

Справдѣ, на маневрахъ двигають ся войска тыхъ державъ по тôмъ самôмъ теренѣ, по котрôмъ колись — дай то Боже якъ найпôзнѣйше — прийде ся имъ кровь пролити въ оборонѣ чести и независимости державы. Въ Галичинѣ спеціяльно маневруе армія австрійска на теренѣ, котрого докладне пôзнане есть обовязкомъ и проводирѣвъ и воякôвъ. А нѣмецке войско маневруе въ Льотаринґіи близько границь Франціи — также длятого, щобы пôзнати сей теренъ. А италійске войско вправляе ся въ Піемонтѣ, отже также на земли, котру треба конче пôзнати зъ огляду на будучу вôйну. Такимъ способомъ всѣ тѣ маневры то немовь образъ борбъ, котрыхъ сподѣвають ся вже вôдъ давна.

Въ Петербурзѣ уважають присутнôсть италійского наслѣдника престола при маневрахъ въ Лотаринґіи „непростимымъ политичнымъ нетактомъ“, котрый треба приписати нѣмецкôй ініціятивѣ. „Новое Время“ добачуе демонстрацію противъ Франціи, що обчислена на те, щобы вычерпати еѣ терпеливôсть. Однакъ се не удасть ся. Намѣрена гостина россійскои ескадры въ Тульонѣ, дальше поява россійскои ескадры на Середземнôмъ мори уможливлять Франціи глядѣти зимно на подѣѣ на еѣ всхôднôй границы. „Петер. Вѣдом.“ кажуть, що Италія спѣшить доказати свою невдяку; она забула, що Франція брала участь въ еѣ освобожденю. Италійска политика мае взагалѣ мало славныхъ споминôвъ.

Новинки.

Львôвъ дня 8 вересня.

— **На будову руского театру** зложили учителѣ на конференціи въ Дрогобичи 18 зр. — Въ Борщевѣ зôбрано на ту цѣль 47 зр. 50 кр. вôдъ рôжныхъ особъ.

— **На власный дôмъ для тов. „Зоря“** жертвували: Впр. оо. Юрій Чубатый 1 зр., И. Редкевичь 10 зр. Бурачокъ 50 кр., Впов. пп.: Рудницкій Яковъ, технікъ 1 зр., Тышаньскій Ант. 1 зр., въ картъ въ Руднѣ 2 зр. 42 кр. — Разомъ вôдъ 20 н. ст. грудня 1892 року по нинѣ 1895 зр. 36 кр. *Василь Нагôрный,* голова товариства.

— **Фреквенція учениковъ въ рускôй ґімназіи въ Перемышли:** До I-ои клясы записало ся на шк. 1893/94 рôкъ учениковъ 59, до II-ои 38, до III ои 43, до IV ои 26, до V-ои 46, до VI-ои 24 — разомъ 236 учениковъ. — Фреквенція зросла въ порôвнаню до тамтого року о 43 учениковъ. Збôръ учительскій складае ся въ одинацять дѣйстныхъ учителѣвъ.

— **Вôддѣлъ польского товариства педаґоґічного въ Станиславовѣ** отвирае въ тôмъ мѣстѣ высшій институтъ женьскій науково выховуючій им. Теофила Ленартовича. Институтъ вôйде въ житє дня 15 вересня Наука въ институтѣ буде подѣлена на 4 клясы. Обовязковыми предметами науки суть: реліґія, педаґоґіка, языкъ польскій, языкъ рускій, языкъ нѣмецкій, ґеоґрафія, история, аритметика и ґеометрія, история природна, фізика, рисунки, каліґрафія, спѣвъ и ручнѣ роботы. Яко надобовязковѣ предметы будуть подавати ся: языкъ француский и ґімнастика. Языкъ выкладовый есть польскій и рускій. До института можуть записувати ся ученицѣ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя. Въ сѣмъ роцѣ буде отворена перша кляса, а условемъ принятя есть: окôнченый 15 рôкъ житя, фізичне уздôбнене, стверджене свѣдоцтвомъ лѣкаря повѣтового и окôнчена осьма кляса выдѣлова або вложеный вступный испытъ. — Якъ видко зъ проґрамы буде сей институтъ вôдповѣдати женьскимъ семинаріямъ учительскимъ.

— **Холера.** Дня 6 вересня захорували на холеру: въ Римановѣ 2 особы, въ Опришкôвцяхъ, Коломыи и Шепарôвцяхъ по 1. Въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ дня 6 с. м. нѣхто не занедужавъ на холеру. У Щепановѣ выздоровѣла 1 особа, а въ Коломыи 6. Померли: въ Делятинѣ 2 особы, въ Микуличинѣ 1, въ Римановѣ 2, Опришкôвцяхъ 1. Пôдозрѣный выпадокъ лучивъ ся въ мѣстѣ Богородчанахъ. У особы, що вмерла дня 27 серпня въ Опришкôвцяхъ пов. гусятиньского, не найдено прутнѣвъ холеричныхъ.

— **Огнѣ.** Въ Брухнали въ пов. яворôвскôмъ наробивъ огонь шкоды на близько 3000 зр. Неосторожнôсть жѣнки одного господаря була причиною огню. — Въ Баличахъ подорожныхъ такъ само зъ неосторожности челяди повставъ огонь и спаливъ добра за 520 зр.

— **Въ справѣ самоубійства,** про котре мы вчера донесли, довѣдуемо ся, що кельнеръ Филипъ Заверъ жие и не е той самъ, що топельникъ вынятый зô ставу пелчиньского, котрый такій подôбный до згаданого кельнера, що навѣть братъ кельнера признавъ ся до него якъ до брата. Отже теперь не знають, хто се утопивъ ся. Мае бути родомъ зô Ширця и колись бувъ кельнеромъ, мавъ лѣтъ 40 и великѣ рудѣ вусы та бокоброды. Одягненый бувъ по паньски. — Въ Будапештѣ застрѣливъ ся передвчера знаменитый артистъ угорского народного театру Емерикъ Надь. Причиною самоубійства була нещасна любовь до замужнои артистки.

всѣхъ другихъ державъ культурныхъ, ба навѣть и т. зв. дикихъ народôвъ Азіѣ и Европы. Все, що вôдносить ся до перевозу людей и товарôвъ, есть тутъ розложене систематично и пôсля свого историчного розвою. Въ американьскôмъ вôддѣлѣ суть выставленѣ возы першихъ американьскихъ кольоністôвъ, старѣ возы почтовѣ, котрыми ѣздили героѣ француской революціѣ; возы еміґрантôвъ зъ початку сего столѣтя, звычайнѣ возы драбинастѣ, крытѣ зъ верха полотномъ, и т. д. Цѣкавѣ суть т. зв. кочѣ (Stage Coaches), що курсували межи всходомъ а заходомъ, закимъ ще побудовано зелѣзницю звану Пасифікъ, що иде зъ Нового-Йорку ажь до Санъ-Франціско. До тыхъ кочѣвъ запрягано по шѣсть або по вôсѣмь коней, а въ нихъ ѣхало ся разомъ зъ траперами (мысливыми, що якъ дикѣ жили особнякомъ на великихъ степахъ) та мінерами, що ѣздили шукати копалень золота; кождый зъ тыхъ подорожныхъ мавъ при собѣ бодай оденъ або й кôлька револьверôвъ та вінчестрôвку. По обохъ бокахъ такого коча ѣхала кавалєрія Сполученыхъ Державъ, бо Индіяне та всѣлякѣ розбишаки не давали спокою и подорожнѣ мусѣли неразъ вести зъ ними борбу; такъ було ще въ сѣмдесяти рокахъ.

Тутъ можна побачити также и устрôй давнои почты американьскои. Ще трицять лѣтъ тому назадъ не було въ Сполученыхъ Державахъ такои почты, якъ теперь, хоть навѣть теперѣшна ще не дорôвнуе нашôй. Предприемцями почтовыми були тогды панове Вельсъ и Фарґо, котрѣ наймали вôдважныхъ молодыхъ людей и розсылали ними листы. Такій листоносъ сѣдавъ на коня, повѣсивъ передъ себе на сѣдло шкôряну торбу зъ листами и гнавъ степами и кôлька днѣвъ ажь до найблизшои стаціѣ. Але й тѣ стаціѣ то не були инодѣ якѣсь села або хочьбы маленькѣ оселѣ. Предприемцѣ почтовѣ мусѣли самѣ закладати такѣ стаціѣ кôннѣ вздовжь 3000 анґл. миль довгои лініѣ. Въ догôднôмъ мѣсци удержували они по кôлькохъ людей зъ кôньми и тѣ вôдбирали листы та перевозили ихъ дальше. Якои вôдваги треба було на то, щобы жити середь степу и каждои хвилѣ побоювати ся коли не нападу Индіянъ або розбишакôвъ, то дикихъ звѣрѣвъ, можна собѣ легко представити. Тожь не диво, що тогды за оденъ листъ, котрый н. пр. посылано зъ Нового-Йорку до Калифорніѣ, треба було заплатити 5 долярôвъ (12 зр.); нинѣ за такій самый листъ платить ся лишь 2 центы (5 кр.). Нинѣшни урядники почтовѣ жиють собѣ, якъ паны, а подорожнѣ, що мусѣли тогды ѣхати кôлька недѣль, ѣдуть нинѣ не больше якъ пять днѣвъ.

Нинѣшнымъ Американцямъ вже й теперѣшна почта недогôдна, а хочь тамъ щѣ не звѣстнѣ деякѣ европейскѣ урядженя почтовѣ, то они придумали собѣ свои. Такъ не знана ще тамъ наша почта пневматична (котрою воздухъ жене листы пôдземными рурами), але за то мають они по домахъ почту, котра жене листы зъ долины въ гору. Того рода почту можна видѣти и на выставѣ. Якъ звѣстно, есть въ Шікаґо дуже богато такихъ домôвъ, що высокѣ на 12 до 22 поверхôвъ. Бѣдный листоносъ не давъ бы собѣ рады, колибъ хотѣвъ кождому, що мешкае десь ажь на 22-ôмъ поверсѣ, доставити листъ. Листоносъ приходить до такого дому, входить до сѣней, а тамъ есть въ стѣнѣ шпарка; вôнъ вкидае въ ту шпарку листъ, покрутить корбою, що есть коло тои шпарки и въ тôй хвили полетить листъ ажь на 22-ôй поверхъ, якъ разъ до того помешканя, до котрого вôнъ заадресованый и тамъ выкине его воздухъ таки просто на стôлъ передъ адресата.

Зъ другои стороны знову трудно бы було кождому, що мешкае десь тамъ ажь на 22-ôмъ поверсѣ, бѣгати за каждый разъ на почту. Практичнѣ Американцѣ зробили собѣ почту дома. Черезъ цѣлый дôмъ, такъ высокій, якъ вежа, иде рура ажь до споду, до спôльнои почтовои скринки; на кождôмъ поверсѣ суть до тои руры дверцѣ и тамъ вкидае ся листъ, котрый спадае вôдтакъ въ долину до скринки. Въ декотрыхъ домахъ есть таке урядженє, що въ кождôмъ помешканю есть таки въ комнатѣ отвôръ, въ котрый вкидае ся листъ; можна отже надати листъ на почту, не выходячи навѣть зъ комнаты.

— **Страшна пригода.** Въ Кривчи горѣшнôмъ згорѣвъ въ шопѣ 7 лѣтный хлопець одного господаря. Рано, коли отець поѣхавъ до лѣса, спекла мати хлопцеви кукурудзъ и хлопець пôйшовъ до шопы, де звычайно бавивъ ся. По маленькôй хвили уврѣла мати огонь въ шопѣ, выбѣгла скоро, скричала и хотѣла вдерти ся до середины але на дармо, бо дверѣ не отвирали ся цѣлкомъ, а тôлько трохи задля накиданыхъ пôдъ дверми снопôвъ. Нещастна мати, чуючи крикъ дитины, а не могучи дôстати ся до середины, зомлѣла и ледве люде привели єѣ до житя. Шопа зъ хлопцемъ згорѣла до тла.

— **Смерть вôдъ жандармскихъ баґнетôвъ.** Дня 28 м. м. комісія судова зъ Виснича мала вôддати въ посѣданє Аронови Небенцальови въ Бохнѣ ґрунтъ, що доси належавъ до Томы Петрася у Висничу. Комісія складала ся зъ канцеліста судового и трехъ жандармôвъ, комеданта Гаврила Мікдана и жандармôвъ Парандѣя и Вилька. Коли они прийшли на мѣсце, канцелістъ хотѣвъ повѣдомити Тому Петрася, по що прийшовъ, отже кликнувъ на него. Але Петрась показавъ лише цѣпъ, що тримавъ въ рукахъ, и жѣнку свою Марію, що стояла зъ сокирою въ руцѣ. Потôмъ удавъ ся делеґатъ судовый разомъ зъ жандармами на спôрный ґрунтъ для ôборання его плугомъ, котрый приславъ Небенцаль. Коли поле оборали, выбѣгъ Петрась зъ цѣпомъ и жѣнка его зъ сокирою на поле та стали кричати: „Смерть ваша, коли зъ поля не ступите ся“; а жѣнка Петрася звернула ся до жандарма Мікдана и крикнула: „Або моя смерть або твоя, хтось ту мусить трупомъ впасти, або я або ты?“ Жандармъ загрозивъ имъ арештованємъ, але то не помогло. Тогды справдѣ постановили жандармы увязнити Петрасѣвъ. Въ хвили, коли комендантъ наближивъ ся до Петрася, той замахнувъ ся цѣпомъ и жандарма Вилька ударивъ въ голову такъ сильно, що безъ памяти впавъ, а коли Петрась и другихъ хотѣвъ цѣпомъ бити, а жѣнка также, оба жандармы пробили его баґнетами, а жѣнку розброили и арештували.

— **Американьскій репортеръ.** Репортеръ одного американьского дневника въ Кольорадо прийшовъ до ґубернатора державы и просивъ о деякі урядові вѣсти для свого дневника. Замѣсть вôдповѣди, ґубернаторъ вказавъ єму дверѣ Однакъ репортеръ не рушивъ ся зъ мѣсця и запытавъ цѣлкомъ спокôйно: „Справдѣ вы нѣчого не знаєте, пане ґубернаторъ?“ Немовь бы тарантеля его ужалила, скочивъ ґубернаторъ до часописного чоловѣка: „Йдѣть собѣ до чорта!“ Репортеръ выйшовъ. Алежь якъ здивувавъ ся ґубернаторъ, коли слѣдуючого дня рано репортеръ знову явивъ ся у него, мовь бы нѣчого не зайшло, приступивъ до него и приязно поплескавъ его по плечахъ: „Є що нинѣ нового у васъ?“ — „Не казавъ я вамъ забиратись до чорта“, заревѣвъ ґубернаторъ. — „Такъ“, вôдповѣвъ репортеръ спокôйно и весело, „а я точно знову прийшовъ сюды. Впрочôмъ се публичне бюро и я маю право приходити сюды, скôлько менѣ подобаєсь. Не думайте, пане ґубернаторъ, що приходжу задля красныхъ очей вашихъ; бажаю лишь вѣстей про подѣѣ, котрі интересують горожанъ Кольорада“. — „Вы зовсѣмъ не маєте права“, вôдповѣвъ дуже гнѣвно ґубернаторъ, „входити до бюра безъ моєго призволу и я велю вамъ выноситись въ тôй хвили и не приходити бôльше; єсли того не вчините, кажу васъ выкинути“. Репортеръ розсмѣявъ ся, взявъ столець и усѣвъ. Ґубернаторъ прикликавъ писаря и велѣвъ его выкинути. Та закимъ писарь прилагодивъ ся сповнити приказъ свого шефа, репортеръ розôбравъ за той часъ сурдутъ и дожидавъ въ сорочцѣ борбы. И справдѣ борба розгорѣлась. Репортеръ бивъ ся славно боксеромъ, а заѣхавши писареви мѣжь очи, поваливъ его до землѣ и вчинивъ неможливымъ до дальшои борбы. На его мѣсци ставувъ ґубернаторъ, а за хвилю повстала якъ найкрасша бійка мѣжь начальникомъ державы и дневникарскимъ писаремъ. Задля крику збѣгла ся вся прислуга, вхопила репортера и выкинула за дверѣ. Але нѣмъ ще змогли его вынести, репортеръ вôдозвавъ ся до ґубернатора: „Спаси бô, пане, за приключку, се знамените, на кôлька шпальтъ за довге справоздане до моеи ґазеты; я прийду знову, коли буду ще де-чого потребувати“.

Штука, наука и література.

— „**Записки або журнал** Тараса Григоровича Грушівского Шевченка“ въ перекладѣ украиньскôмъ почаля друковати львôвска „Правда“ у выпуску за серпень с. р. Записки свои починаe Шевченко въ днемъ 12 червня 1857 р. въ Новопетровскôй фортецѣ. Они були вже друкований въ петербургскôй „Основѣ“ въ рр. 1861 до 1862 пôдъ назвою „Дневникъ Т. Г. Шевченка“, але були друкований по российски та й зъ богато пропусками неразъ цѣлыхъ сторôнъ рукописи Теперь друкують ся безъ нѣякихъ пропускôвъ. Зъ „Правды“ робить ся передрукъ „Записокъ“ на окрему книжку въ форматѣ „Кобзаря“ выданого недавно товариствомъ имени Шевченка, отже буде се томъ III ій повного выданя творôвъ Т. Шевченка. А що самыхъ Записокъ на тôмъ було бы може за мало, то редакція „Правды“ може въ той томъ доложити и листы поета писаній до рôзныхъ людей по украиньска и по российска (розумѣє ся российскі въ перекладѣ украиньскôмъ). По выданю Записокъ и листôвъ Шевченковыхъ въ томѣ III-ômъ — прийшла бы черга на выданє въ украиньскôмъ перекладѣ повѣстей Шевченка написаныхъ по российски, а се заняло бы два томы. Тогдѣ вже справдѣ выданє Шевченка було бы повне.

— **Памяти Квѣтки-Основяненка** посвячена цѣла книжка „Кіевской Старины“ за серпень с. р. Въ той книжцѣ єсть красный портретъ Квѣтки зъ автоґрафомъ и статѣ: а) „Григорій Теодоровичь Квѣтка-Основяненко“ біоґрафічный очеркъ В. Науменка; б) „Г. Т. Квитка какъ этнографъ“ Н. Т. Сумцова; в) „Историческія повѣсти и статьи Гр. Тед. Квитки“ Д. И. Багалѣя; г) „Г. Т. Квитка какъ малорусскій писатель передъ судомъ критики“ В. Науменка. Редакція „Кіевской Старины“ маe въ своѣй тецѣ и небавомъ надрукує въ рукописи украиньску комедію Квѣтки „Бой-жѣнка“.

— **Товариство „Просвѣта“** выдало поученє о асекураціи въ формѣ оповѣданя п. з. „Три побратимы“ — а теперь дуже потрѣбну книжочку п. заг. „Про книги ґрунтові“ — написавъ А. Дольницкій. (Сторôнъ 80 меншои вôсѣмки; цѣна 25 кр.) За выданє сеи книжечки, обговорюючои такій важный тематъ, якъ книги ґрунтові, треба щиро подякувати и вп. авторови и Хв. Товариству „Просвѣта“. Книжочка написана фахово и зъ оглядомъ на практичный ужитокъ, тому-то авторъ и подавъ взôрцѣ контрактôвъ та подань гіпотечныхъ (а друки на ті взôрцѣ можна дôстати въ товариствѣ „Просвѣта“ по 2 кр. вôдъ аркуша). Змѣстъ книжочки можна змѣркувати пôсля головныхъ роздѣлôвъ: 1) Що то таке книги ґрунтові? 2) Законы, що означують дѣловодство книгъ грунтовыхъ. 3) Про закладанє книгъ грунтовыхъ. 4) Внутрѣшный устрôй книгъ грунтовыхъ. 5) О вписахъ гіпотечныхъ. 6) Про выдѣленя частей складныхъ тѣла гіпотечного и про поступованє при гіпотечнôмъ подѣлѣ недвижимостей. 7) Новеля до загального закона о книгахъ ґрунтовыхъ. 8) Поступованє въ справахъ гіпотечныхъ (тутъ мѣстять ся также формулярѣ и стемплеві приписы)

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный вôдъ 1 червня 1893, пôсля львôвск. год.

Вôдходять до

	Поспѣшный		Особовый			
Кракова	3·01	**10·41**	**5 26**	11·11	**7·36**	—
Пôдволочискъ	6·44	3·20	10·16	**11·11**	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	6·54	3·32	10·40	**11·33**	—	—
Черновецъ	6·36	—	10·36	3·31	**10·56**	—
Стрыя	—	—	10·26	7·21	3 41	**8·01**
Белзця.	—	—	9·56	**7·21**	—	—

Приходять зъ

	Поспѣшный		Особовый			
Кракова	3 08	6·01	**6·36**	**9·41**	9·35	—
Пôдволочискъ	2 48	**10·02**	**6 21**	9·46	—	—
Пôдвол. Пôдзам.	2 34	**9·46**	9 21	5·55	—	—
Черновецъ	**10 10**	—	**7.11**	7 59	12·51	—
Стрыя	—	—	**1·08**	9·06	**9·52**	2 38
Белзця.	—	—	8·16	5·26	—	—

Вôдъ дня 20 мая курсують що день ажь до вôдкликаня, поѣзды прогульковій до Бруховичь и Зимнои Воды. Вôдъѣздъ до Бруховичь о год. 3 мін. 50 пополудни; поворотъ о год. 8 мін. 57 вечеромъ. — Вôдъѣздъ до Зимнои Воды о год. 4 мін. 12 по полудни; поворотъ о год. 6 мін. 35 и о год. 9 мін. 40.

Числа товсті, означають пору нôчну вôдъ 9 год. вечеромъ до 5 год. 59 мін. рано.

Часъ поданый пôсля годинника львôвского вôнъ рôвнить ся о 35 мінутъ вôдъ середно-европейского (зелѣзничого): коли на зелѣзници 12 год., то на львôвскôмъ годиннику 12 год. и 35 мін.

И для тыхъ, що люблять дуже читати ґазеты, придумали Американцѣ добрый способъ, щобы они, борони Боже, не дôстали пôзно ґазеты. Такі урядженя заведено н. пр. межи Новымъ-Йоркомъ, Філядельфією и Вашінґтономъ. Поѣздъ зелѣзничій, котрый межи тыми мѣстами розвозить ґазеты, не потребує нѣгде задержувати ся по стаціяхъ, щобы не припôзнивъ ся и ще на снѣданє привезе ново-йоркску ґазету н. пр. до Вашінґтону. На всѣхъ стаціяхъ межи тыми мѣстами, а єсть ихъ певно бôльше якъ пятьдесять, суть заразъ коло шинъ уставлені зелѣзні стовпы, що выглядають якъ шибеницѣ. Урядникъ почтовый въ поѣздѣ звязує пôдчасъ ѣзды всѣ ґазеты, призначені до одной стаціѣ въ пачку и вѣшає єѣ на гачокъ зъ надворку на ваґонѣ. Скоро лишь поѣздъ приѣздить на стацію и ѣде попри тôй зелѣзный стовпъ, ручка вôдъ того стовпа зачѣпає въ пачку, вôдрывае єѣ и она паде на землю, а поѣздъ ѣде дальше, щобы чимъ скорше розкинути такимъ способомъ газеты по всѣхъ стаціяхъ.

Дуже цѣкава рѣчь придивити ся также всѣмъ тымъ урядженямъ, котрі призначені до того, щобы улекшити американьскимъ купцямъ по великихъ мѣстахъ всяку бѣганину и контролю. Звѣстно, що въ Шікаґо суть такі домы торговельні, котрі займають и по кôлька поверхôвъ, а кождый поверхъ має оденъ або й два морґи простору. Въ такôмъ домѣ, на кождôмъ поверсѣ єсть одна каса зъ решѣткою, а вôдъ тои касы идуть тононькі шины, дроты и шнурки на всѣ боки, до всѣхъ столôвъ, де товары продають ся. Коли придивити ся тымъ шинамъ, дротамъ та шнуркамъ, то здає ся, якъ колибъ тутъ якійсь паукъ заснувавъ свою величезну сѣть.

Той паукъ, то властитель склепу або его касієръ; вôнъ сидить въ касѣ, а мухи, котрі вôнъ ловить, то ті, що купують. Скоро хто щось купить и заплатить, або дасть бôльшій банкнотъ, зъ котрого треба здати, то помôчникъ купецкій пише олôвцемъ борзенко два квіты, упхає ихъ въ коробку, що передъ нимъ на шинѣ, положить товаръ въ кошикъ, що также висить на шинѣ, потягне за шнурокъ, а коробка и кошикъ бѣжать тогды по шинахъ до касы. Касієръ чи самъ властитель сконтролює рахунокъ, задержить оденъ квітъ у себе, а другій зъ рештою грошей упхає въ коробку, потягне за шнурокъ и пôшле помôчникови, котрый вôддасть решту грошей зъ квітомъ купуючому. Товаръ тымчасомъ иде по шинѣ въ иншій вôддѣлъ, де его пакують и вôддають тому, хто его купивъ.

(Дальше буде.)

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Инсераты („оповѣщеня приватнŷ") якъ для „Народноа Часописи" такъ також для „Ґазеты Львôвскои" принимае лишь „Бюро Дневникôвъ" Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.